

Braziliaanse groet – 2012

*JUBEL- EN DANKVIERING.
650 JAAR CONGREGATIE ZWARTZUSTERS VAN BETHEL o.s.a.
45 JAAR BRAZILIE.*

Beste familieleden en vrienden van Brazilië.

Dit jaar mochten we met medezusters, zusters van bevriende Congregaties, familieleden, mensen die verbonden zijn aan onze instellingen: raden van bestuur, leden van de algemene vergaderingen, priesters, directies en dokters, dankbaar feest vieren om 650 jaar Zwartzusters, 650 jaar "Bonos Fructus Facere" 650 jaar "Goede vruchten die zijn voortgebracht" Graag neem ik u dit jaar mee via een weekendverslag van Dhr. Geert Sanders en het reisverhaal van priester Jo Craeynest en laten we u ook delen in de vreugde van een tijdelijke professieviering van Zr. Cleide, twee geloften voor het leven van de zusters Marinalva en Rita, twee zilveren jubilea van de zusters Damiana en Maria. En ik mag een deel van het persartikel overnemen van Doenja Van Belleghem over 650 jaar Zwartzusters. Veel leesgenot.

Zr. Christine Everaere

EEN WEEKEND IN SALVADOR (Dhr. GEERT SANDERS).

Vrijdag 25 tot maandagmiddag 28 maart 2011. Een droom wordt werkelijkheid, niet alleen voor mijn moeder maar vooral voor mij.

Agnes De Sloover en Agnes Van Ryckeghem waren Loppemse vriendinnen in de BJB (boerinnenjeugdbond). Maas jonge mensen kiezen elk hun weg. Agnes De Sloover wilde naar Latijns-Amerika en door omstandigheden kwam ze terecht in Salvador de Bahia in Brazilië. Ze vertrok in 1966, met de boot (15 dagen reizen op zee, nu ben je er dezelfde dag nog met het vliegtuig). En als ze even terug in België was, kwam ze op bezoek bij mijn ouders om wat bij te praten en over het Braziliaanse leven te vertellen.

Als tiener herinner ik mij nog die bezoeken. Ze zei ook altijd dat ik welkom was in Brazilië en uiteindelijk is het er zoveel jaren later van gekomen. Toen ik wist dat ik naar Brazilië zou gaan, heb ik eerst contact opgenomen met de Zwartzusters van Bethel in Brugge om te vernemen of zuster Agnes nog in Salvador was, en inderdaad. Ik kreeg alle adresgegevens, e-mailadres en skype adres: zuster Agnes was dus mee met het elektronisch tijdperk, hoewel ze ondertussen 80 jaar is geworden. Een mailtje naar haar werd prompt beantwoord met "je bent van harte welkom en je kan bij ons overnachten". Voor mijn vertrek heb ik nog even kennigemaakt met de overste van de Zwartzusters om wat meer te vernemen over het levenswerk van de Braziliaanse afdeling van de Zwartzusters.

Op vrijdag 25 maart 2011 ben ik omstreeks 22u30 geland in Salvador. Zuster Agnes en zuster Jandira staan mij op te wachten en brengen me naar hun huis, Casa da Paz, in São Gonçalo do Retiro (gelegen tussen de luchthaven en het stadscentrum). De gastenkamer wordt ingenomen en omstreeks middernacht, na het eten van nog wat lekkere verse ananas, ga ik slapen. Lawaai in de straat, vroeg licht, 28 graden 's nachts (en geen airco, want Casa da Paz is geen luxe-hotel) en de jetlag zorgen ervoor dat ik zonder probleem om 6u00 wakker ben en samen met de andere zusters ontbijt.

Ik maak kennis met het domein en het werk van de zusters in Casa da Paz: een eenvoudige goed onderhouden woning met een waterput, daar neergezet door de lokale mensen ongeveer één jaar na de stichting van de Congregatie in Brazilië op 18 oktober 1966, een klein terras waar er meestal gegeten wordt, een parochiezaal (waar de vroegere kerk stond). Er is een lokaal voor de computerles, voor haarsnities, de slaapresidentie van de zusters (je kunt het vergelijken met een studentenresidentie), een bescheiden kapel waar de zusters een aantal keren per dag samen of individueel bidden, een nieuw gebouwde kerk waar vrijwilligers bezig zijn met een poetsbeurt en rond de kerk bloemen en planten, allemaal geplant door zuster Agnes.

Diezelfde zaterdagvoormiddag heeft zuster Jandira me rondgeleid in de oude stadswijk van Pelourinho, met prachtig gekleurde koloniale gebouwen, de kerk van Sint-Franciscus van Assisi, waarvan het interieur rijkelijk versierd is met bladgoud. Dan met de Elevador Lacerda (een lift) naar de benedenstad voor een bezoek aan de levendige markt Mercado Modelo. We eten er een typisch gerecht, moqueca, in een restaurant dat voor toeristen bestemd is. Wat we, of beter gezegd wat ik niet opeet, want zuster Jandira eet niets, neemt de zuster in een plastic zakje mee.

Een bus nemen naar het stadscentrum dat valt best mee, maar de bus terug naar Casa da Paz dat was toch eventjes een uurtje zoeken naar de juiste opstapplaats en de juiste bus. Gelukkig word ik begeleid, want Portugees ken ik niet, zuster Jandira wel, maar haar Nederlands en Engels zijn ook niet goed zodat onze communicatie vooral in gebarentaal is. Bij onze thuiskomst in de omgeving van Casa da Paz, bezorgt zuster Jandira wat ik 's middags niet opgegeten had aan mensen die het echt nodig hebben. Dan staat de wereld even stil.

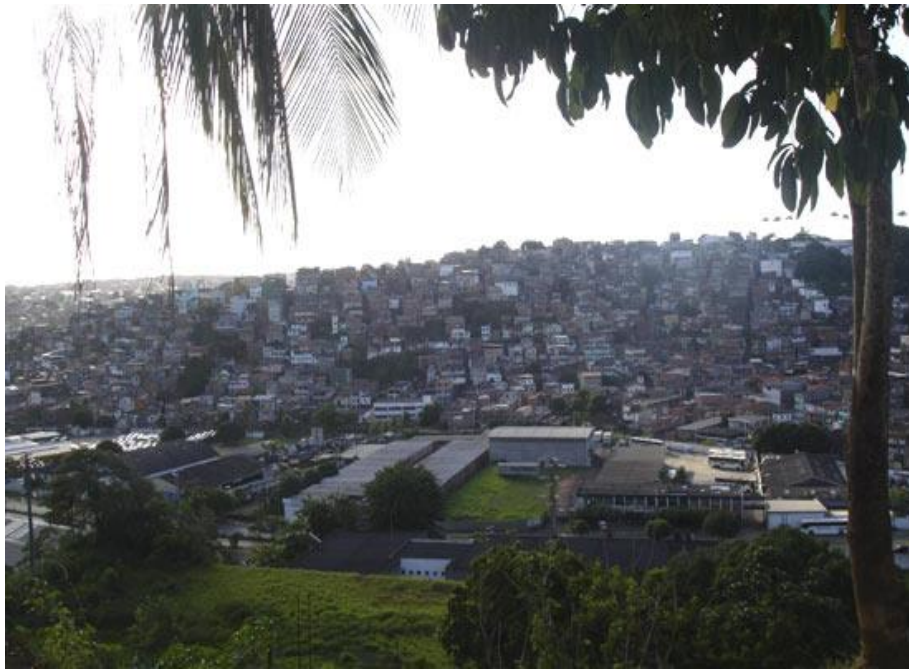
Tussendoor kan zuster Agnes boeiend vertellen over haar levenswerk in Brazilië gedurende 45 jaar. Hoe ze zich in de jaren zestig voorbereid heeft op de Portugese taal, de verpleging. Bij haar aankomst in Salvador mocht ze uiteindelijk pastoraal werk (en geen verplegingswerk) doen. De "*communistiche zusters*", zoals ze genoemd werden ten tijde van de dictatuur in Brazilië, waren voornamelijk begaan met het vormen van kerkelijke, christelijke basissgemeenschappen en ze zijn daar naar mijn mening ook in geslaagd. Op vandaag heb je er een actieve gemeenschap, die heel wat taken vervult: mensen samenbrengen, vorming geven, ziekenzorg, de "*weging*" van de kinderen, voedselpakketten ronddelen, ...

Na het avondmaal (boterhammen met kaas en hesp) rijden we met zuster Agnes aan het stuur naar de Eucharistieviering in een nabijgelegen parochie waar ze jarenlang actief is geweest. Ik zie dat ze hier nog gekend is en graag gezien. Op het einde van de viering wordt ze naar voren geroepen en wordt een verjaardagslied voor haar gezongen. Ze is inderdaad die week 81 jaar geworden. Niet te laat gaan slapen in dezelfde hitte en hetzelfde straatlawaai, want zondagmorgen om 5u15 loopt mijn wekker af. Om 5u30 ontbijt en om 6u15 vertrekken we eerst te voet tot aan de bushalte en daar stappen we een parochiebus op.

Ik ben met zusters Maria en Iraci al zingend en biddend onderweg naar het centrum voor de halfvastenboetetocht (een bedevaart). We komen er omstreeks 7u30 aan, de eucharistieviering in de kathedraal is volop aan de gang en we staan met duizenden mensen buiten de viering te volgen (in de warmte en de regen). Mensen van alle parochies in Salvador en omgeving : in T-shirts met het logo van hun parochie, of met afbeeldingen van Christus of Maria, of van de Congregatie.

Op het einde van de viering komt de nieuwe aartsbisschop onder applaus naar buiten en zet de tocht van 10 km in gang. De stoet komt in beweging. Met vrachtwagens waarop muzikanten livemuziek spelen en waarop door de priesters voorgezongen wordt en het volk zingt luidkeels alle liederen mee. Onderweg wordt er geld ingezameld (een soort offerande) en worden voedselpakketten afgegeven aan legervoertuigen. Het is een zee van volk. Ikzelf schat het aantal toch op een paar tienduizend mensen, maar in de krant de volgende dag spreekt men van 100.000 mensen. Alleen in Lourdes zie je nog dergelijke massamanifestaties en in België voor een concert van een popster misschien maar toch niet voor een halfvastenboetetocht. Het is warm: 28° en op het einde van de tocht een ongelooflijke stortregen, maar niemand die zich daar aan ergert. Bepaalde gedeelten van de straten lopen tijdelijk onder water, maar dat zijn ze daar gewoon.

De tocht loopt ten einde aan de kathedraal Senhor do Bonfim waar je trouwens een prachtig uitzicht hebt op de omgeving. Hoewel de vorige president Lula heel wat verwezenlijkt heeft, heel wat mensen die niets hadden leven nu een armoedig bestaan en heel wat mensen die in armoede leefden hebben het nu toch al beter, toch zie je in de buitenwijken dat er nog heel wat nood is vooraleer dit een dorp wordt naar westerse normen.

Maandag slapen we uit tot 7u30; alle zusters hebben al ontbeten en zijn al vertrokken voor hun respectieve werkzaamheden. Deze voormiddag praat ik nog wat na over de bevrijdingstheologie. Pater Comblin, Belg en een van de belangrijkste bevrijdingstheologen in de wereld, is gisteren 27 maart overleden: hij krijgt een vierde paging in de krant. Ten tijde van de dictatuur werd hij verbannen uit Brazilië. Ik bezoek nog een staatsschool en een private lagere school in dezelfde straat. Een hemelsbreed verschil. De staatsschool lijkt mij meer op een gevangenis. De private lagere school is goed en comfortabel uitgerust. Ik bezoek tevens nog een woning waar armere mensen wonen of beter gezegd overleven. Ook daar ben ik beschaamd om foto's te nemen.

Het blijft drukkend heet en dat is blijkbaar iedere dag zo, maar het went zegt zuster Agnes. Voor de zoveelste keer gaat de bel aan de voordeur: het zijn de medezusters van Ruy Barbosa die even goedendag komen zeggen. Na een lekkere maaltijd, met gekookte aardappelen, pak ik mijn bagage in, bedank de aanwezige zusters voor de ongelooflijke ervaring en kort na de middag rijden we naar de luchthaven van Salvador. Mijn vlucht vertrekt er op tijd naar de volgende bestemming. Ik neem deel aan een West-Vlaamse handelsmissie naar Belo Horizonte, São Paulo, Rio de Janeiro en de waterkrachtcentrale en watervallen van Iguazu. Ik bezoek er heel wat West-Vlaamse bedrijven, verblijf in sterrenhotels met airconditioning,... en kom in het andere Brazilië terecht: het Brazilië met een snelgroeiende economie zoals India en China.

Mijn droom is werkelijkheid geworden. Ik heb zuster Agnes en haar medezusters en werk leren kennen. Obrigado (bedankt). Maar ik hoop dat de droom van de vele Brazilianen, met wie en voor wie zij werken ooit ook eens werkelijkheid mag worden. Geert Sanders.

STUKJE REISVERSLAG VAN PRIESTER JO CRAEYNES

Van maandag 24 januari tot woensdag 9 februari 2011.

Op 13 december 2010 kreeg ik van Zuster Christine de uitnodiging om haar te vergezellen op een pastoraal bezoek aan de Zwartzusters in Brazilië. Ik kon gelukkig deze kans aannemen en nu, achteraf ben ik nog meer blij en dankbaar daarom. Ik heb een verbondenheid beleefd met zusters en broeders in Bahia die ik niet meer vergeet. Ik kon mij voorbereiden dank zij een PowerPoint presentatie over de zusters, de communiteiten en de pastorale werken van de Congregatie in Brazilië. Dit land stond toen ook in de internationale belangstelling door de verkiezingen van de opvolgster van Dilma Roussoff, de opvolgster van president Lula de Silva.

Maandag 24 jan. 2011 was de afreis, in drie etappes: Brugge – Brussel luchthaven – Lissabon – Salvador de Bahia. Bij aankomst was de plaatselijke tijd 20u00 terwijl in België de maandag juist voorbij was! Eventjes was er spanning bij de controle van de bagage. Maar daar stonden blij zusters ons reeds te verwelkomen. Abraços! Voor mij een eerste kennismaking met de zusters Agnes, Lies, Damiana, Elisa en Claudia. Vlug de auto's in en doorheen de met bamboe overwelfde luchthavenlaan reden we naar Casa da Paz.

De eerste dag: nieuwe ervaringen.

Vooreerst, iedereen spreekt (bijna alleen) Portugees. Klankrijke taal. Met wat achtergrond van Latijn, Frans en Spaans is geschreven tekst dikwijls verstaanbaar, zeker als het de vertrouwde psalmen of eucharistische gebeden zijn. Met de zusters meebiddend probeer ik de uitspraak stilaan te leren. En met de goede wil van de zusters en een beperkte woordenschat is er toch heel wat communicatie geweest. Zonnige warmte van 30° in de maand januari was ook nieuw, maar voor mij geen echte last. De mooiste ervaring was wel, mij meteen bij deze zustergemeenschap te mogen thuis voelen, eenvoudig, als in familie, met hen de gebeden en de maaltijden te delen, com alegria (met vreugde), zoals in de Handelingen.

Die eerste namiddag nam Zuster Jandira mij mee doorheen de grote stad Salvador, gebruik makend van drie stadsbussen, naar de Kerk Senhor do Bonfim. Onderweg reden we voorbij de wijk waar zij opgegroeid was, toonde ze mij het klooster van Irmã Dulce, een religieuze wiens zaligverklaring voorbereid wordt. Ik kreeg een eerste zicht op de met ontelbare huizen en huisjes volgebouwde hellingen van de heuvels waarover de stad zich uitbreidde, de favelas van Salvador: schilderachtig maar van dichtbij: arme, miserabele woonplaatsen in deze miljoenenstad. De mooie bedevaartkerk, prachtig gelegen voor een park en met de omheining versierd met veelkleurige lintjes, heeft binnenin vele ex voto's van genezingen. Deze avond ga ik naar de H. Mis in de kerk van Graça Divina. Bijna elke dag zal ik de Eucharistie meevieren in een andere kerk. Veel kerkjes zijn in de voorbij dertig jaar gebouwd door Padre Mauricio. In de meeste kerken zullen wij de mooie Bijbelse fresco's bewonderen van de Belgische Sabine De Coene.

Het getijdengebed bid ik graag mee met de zusters in de stemmige kapel. Tijdens deze driedaagse heeft Zr. Christine voor mij een ander logement en verschillende bezoeken afgesproken. Het worden heel interessante ontmoetingen met Belgen die tijd voor mij maakten: Padre André Seutin, Guido Steeman en Maria, Michel Ramon, Marc Decuypere.

Vrijdagnamiddag ging ik met Michel Ramon naar Dom Amando om de zusters op hun 'ontmoetingsdagen' even te groeten. Wij ontmoeten daar een goeie sfeer, ook een werksfeer, maar de zusters onderbreken graag even om ons een koffie te presenteren en ik, als vertegenwoordiger van het oude christelijk continent, wil hen ook graag aanmoedigen: zij geven vorm aan de toekomst van de jonge Kerken.

De **zondagsmis van 30 januari** in São Gonçalo met Padre Mauricio wordt opgeluisterd door een gastkoor "*De ploegers van Christus*" met, jawel, gregoriaanse gezangen! En twee kindjes worden gedoopt. De ganze gemeenschap leeft mee en met peter en meter getuigen allen: "*Ja, ook wij geloven, ja, ook wij beloven*". Na de middag dalen wij, begeleid door een verantwoordelijke van de Pastoral da Criança en twee jonge studenten Bruno en Junio, af in de favelas en bezoeken in de steegjes enkele families, mama's met veel kinderen die verlangen om eens op de foto te staan.

Vele situaties zijn schrijnend: we zien de trieste ogen van een mama met vijf kindjes, nu verlaten door haar man, een man die lege blikjes verzamelde waar iets mee te verdienen is. Maar we zien ook kranige vrouwen die zich met een lach er doorheen slaan. Ook zijn er onveilige wijken waar drugshandel bloeit en waar we niet verder mochten gaan.

Ruy Barbosa.

Ik kan voor drie dagen mee naar Ruy Barbosa. We verlaten de volgebouwde heuvels van Salvador om honderden kilometers te rijden door weideland waar slechts enkele koeien, bomen of cactussen te zien zijn. Wij passeren slechts weinig huizen, doorkruisen wel een kleine stad en rond het middaguur komen we aan bij Casa Santo Agostinho.

Ruy Barbosa is eerder een uitgebreid dorp in de schaduw van de groene berg Oruro, maar toch de bisschopsstad van Dom Andre De Witte, afkomstig uit het bisdom Gent. Hij vroeg de Zwartzusters om zich ook hier in te zetten voor de parochiepastoraal. Wij brengen hem een kort bezoek in zijn woning, dicht bij de kleine blauw-witte kathedraal. Hij moet naar een vergadering over de gemeenschappelijke seminarievorming met verschillende bisdommen. Gezamenlijke studies in een Theologische Faculteit, maar een aparte woning voor de seminaristen van eenzelfde bisdom. Er zijn er zeven van zijn bisdom. Met zuster Clemilda ken ik verschillende "*comunidades*" bezoeken. We brachten ook een bezoek aan "*Casa da Caridade*", waar drie Italiaanse zusters "*Carmelites menores*" zorg dragen voor 13 zwaar gehandicapten, tussen 4 en 20 jaar. De Irmãs Negras zijn goede bekenden en vrienden van de mensen.

Dinsdag 1 februari

Terug in Casa Santo Agostinho hoor ik op de plaatselijke parochiale radio-omroep de stem van zuster Clemilda die het professiefeest aankondigt van zondag 6 februari van zuster Cleide, die van Ruy Barbosa is.

Woensdag 2 februari vertrekken we terug naar Salvador. Meteen rijden we naar Casa da Alegria waar de zusters Damiana, Claudia, Cleide en de novice Jaci ons verwelkomen. Na de middag bezoeken wij het grote kerkhof om even te bidden bij het graf van zuster Liesbeth (1927-2004).

Er is ook de begraafplaats van de armen, vele kruisjes gewoon in de aarde op een kale helling. Massa's graven zijn boven en naast elkaar als in hoge muren ingezet, maar veelal verwaarloosd. Een wat schokkende beleving zijn de ten toon gestelde open, maar met bloemen versierde lijkkasten van de doden van de dag, waarbij families en kennissen afscheid komen nemen en bidden. De mensen worden dezelfde dag, met deze hitte, nog begraven.

Donderdagvoormiddag, terwijl Casa da Paz grondig wordt schoongemaakt om zondag de families te ontvangen, kan ik een bezoek brengen aan Ceifar (Centro Integração Familiar) opgericht door de Belgische Simonne Debouck, die overleed in 2009. Haar aanpalende woning wordt nu in dankbaarheid als een memoriaal ingericht. Het Centrum is een groot complex midden de stad, waar jongeren van 9 tot 16 jaar opvang, maaltijd, niet schoolse creatieve vorming vinden. Hier is ook een medisch centrum ingericht.

Vrijdag 4 februari.

Na het ontbijt, terwijl de papegaaien luidruchtig doen, heeft Padre Mauricio tijd voor een lang gesprek over de kerksituatie.

Zaterdagvoormiddag wordt in Amirante, het parochiaal secretariaat, de grote zaal versierd en klaar gezet waar morgen het vele volk voor het feestmaal samenkomt.

Zondag 6 februari:

"Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt, wij zullen hem vieren in blijdschap": Eerste Professie van zuster Cleide Silva de Jesus, Professie voor het leven van zusters Marinalva Santana de França en Rita de Cassia dos Santos, en zilveren jubileum van zuster Damiana do Carmo Nascimento en zuster Maria Barbosa da Silva.

Vroeg komen de families en de vrienden van de Congregatie - een busje uit Ruy Barbosa, Cruz das Almas, Maragojipe - aan in Casa da Paz en worden door de Augustijnse lekgroep hartelijk ontvangen voor een versterking. Om 10 uur begint de plechtige viering in de mooi versierde kerk van São Gonzalo. Dom André De Witte gaat voor. Wij zijn met vele concelebranten: Padre Mauricio, zijn broer Padre Abel, Padre Michel Ramon en Braziliaanse priestess.

De kerk is bomvol met gelovigen van verschillende comunidades en ook zusters van andere Congregaties. Het koor, dat avonden gerepeteerd heeft, scheidt vreugde en verbondenheid. En het is er héél warm! Tijdens de homilie wordt de brief van onze bisschop Jozef De Kesel voorgelezen door Dom André. Na de homilie begint dan de eigenlijke professieviering. De novice Cleide wordt door de Regionala, Zr. Damiana, bij haar naam geroepen en ze antwoordt: *"U hebt mij geroepen, hier ben ik Heer"*.

Daarna volgt een dialoog tussen Irmã Cleide en Dom André en spreekt ze haar geloften uit. De ring wordt gezegend en aan de ringvinger opgestoken. Daarna mag Zr. Christine haar opnemen in de Congregatie.

Zr. Christine geeft haar het kruisje van de Congregatie en Zr. Damiana geeft haar de levensregel.

De geloften worden ondertekend door Dom André, Irmã Cleide, de Madre en Zr. Damiana.

Daarna spreken de zusters Rita en Marinalva hun geloften uit, met een gebed van overgave en vertrouwen.

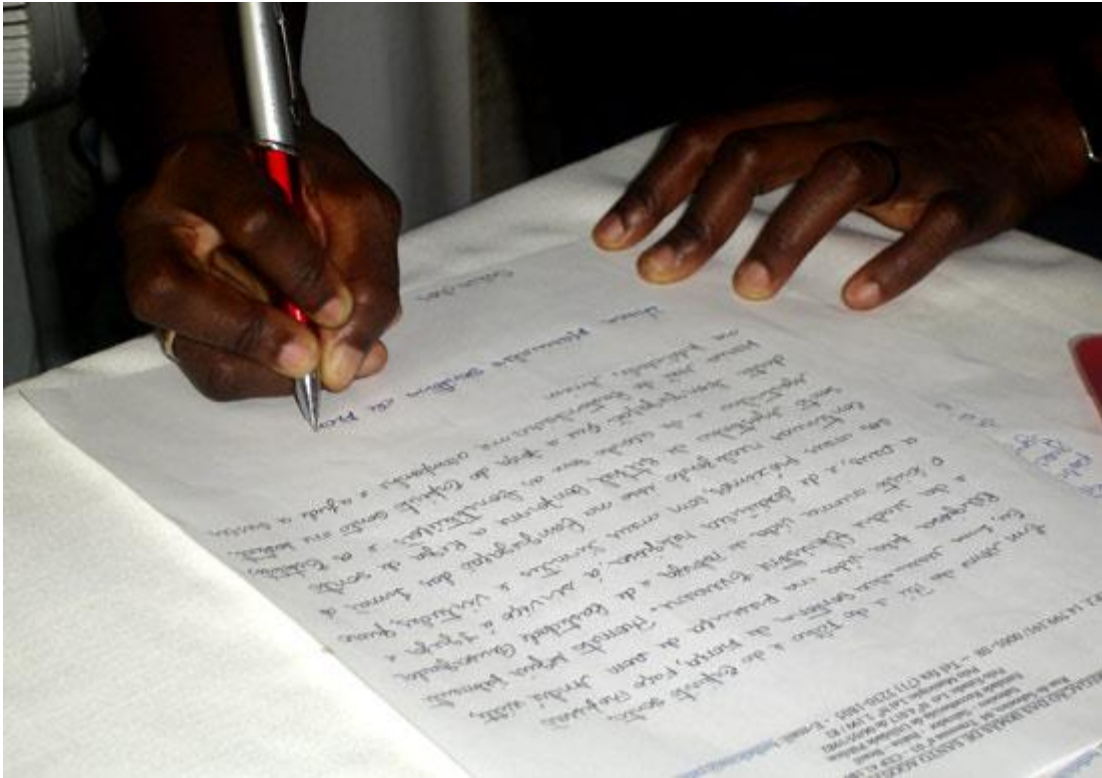

De ringen worden opgestoken. Zij ondertekenen hun engagement en worden door de bisschop bevestigd.

Het is een schoon en ontroerend gebeuren, dat ons allen, de medezusters en de ganse gemeenschap vervult met dank en vreugde, die dan nog een nieuw motief krijgen als ook zuster Damiana en zuster Maria naar voren komen om hun geloften te hernieuwen voor hun zilveren jubileum. Blijdschap alom.

Om 13 uur trekken allen naar Amarante voor het feestmaal. Voor meer dan 200 is er eten genoeg. Ook hier is de Augustijnse lekgroep dienstbaar.

Op het einde komt er een reusachtige taart die eerst door enkele gevierden wordt aangesneden.

Rond 17uur zullen de genodigden afscheid nemen. Onze zusters hebben meer gewerkt en de gastvrijheid beoefend dan gegeten. 's Avonds trekken we allen naar de Pizza Hut om eens ontspannen samen te zijn en dit is de gelegenheid om enkele gemeente dankwoorden uit te spreken.

Dinsdag 8 februari. Dag van het afscheid.

's Namiddags kan ik nog kennismaken met de "*pastoral dos deficientes*" waar zuster Noélia in geëngageerd is. Het volkswagenbusje, waarin voedselpakketten, hygiënisch en medisch materiaal worden meegenomen, brengt ons naar de favelas. Dan gaan we, met enkele vrouwen en mannen te voet naar verschillende huisjes waar meestal jonge zwaar getroffen 'gehandicapten' verblijven, (soms) in wat wij 'mensonwaardige' omstandigheden zouden noemen.

Zo zie ik nog Attila, grote jongen verlamd op een bed, kan niet spreken, alleen glimlachen: op de kast staat een kleine TV open die hem moet verstrooien; hij is daar alleen, moeder is uit werken. In een ander huisje, houdt de moeder haar zwaar gehandicapt dochtertje in haar armen, maar ze is al 15 jaar! Ik voel medelijden, hartzeer, protest, maar ook ontroering bij hun reacties van herkenning, blijheid voor het bezoek en de tastbare vriendschap.

Om 17.30u mag ik dan zelf voorgaan in de Eucharistie met de zusters in de kerk van São Gonçalo. Daarna, afscheid van Casa da Paz, waar ik in de zustersgemeenschap zo goed thuis mocht zijn. Een stukje van mijn hart blijft daar achter of liever; al wat ik daar ontving draag ik mee in mijn hart. We vertrekken om 23u55. In België is de woensdag al begonnen. Dank voor deze mooie, leerrijke en boeiende pastorale reis.

KLEIN ZAKENKAPITTEL

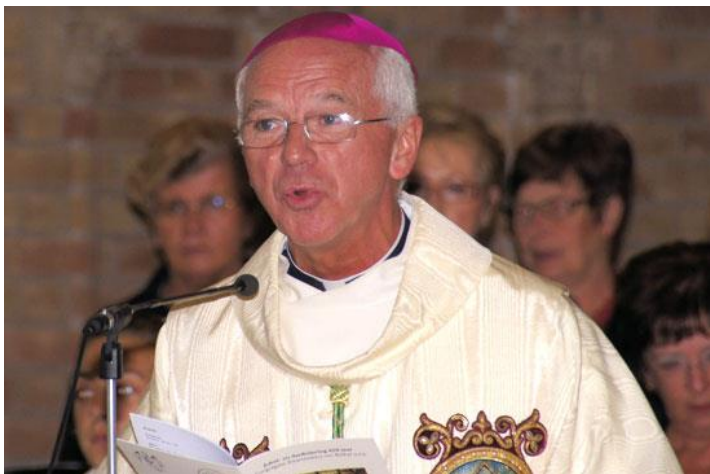
Van 29 tot 31 augustus hielden de zusters te Brugge een tussentijdse evaluatie onder de deskundige leiding van de moderator, priester Antoon Wullepit (Padre Antônio); Pater Dirk De Vis, raadslid van de missionarissen van het Heilig Hart (MSC) en tolk en Paula Devos als secretaresse.

Het waren deugddoende dagen van ontmoeting, van luisteren naar elkaar en overleg, van nadenken en bidden, van tastend zoeken naar de weg of de wegen die de Congregatie in vertrouwen mag gaan. We mochten openstaan voor de werking van de Geest om aandachtig te blijven voor Zijn droom, dat de oude Kastanjeboom die dit jaar 650 jaar bestaat, vruchten mag blijven dragen. We mochten ervaren dat de Geest, Hij die altijd weer met ons een nieuw begin wil maken, ons rijkelijk inspireerde. We werden geroepen tot steeds weer nieuwhed en tot, het loslaten van wat we zo graag krampachtig vasthouden, van "*t is altijd zo geweest*". Die dynamiek van de open, goede Geest, van de dialoog was aanwezig tijdens de kapitteldagen. Er waren ook vijf Braziliaanse zusters aanwezig.

DANKVIERING OP ZONDAG 4 SEPTEMBER 2011

Doenja Van Belleghem, in - "*Krant van West-Vlaanderen*" (vrijdag 26 augustus) en - "*Ministrando*" (1 oktober 2011).

Op 18 oktober herdenkt de Congregatie van de Zwartzusters van Bethel haar 650-jarig bestaan. Reeds op zondag 4 september ging Mgr. Jozef De Kesel voor in de dankviering in de decanale Sint-Niklaaskerk in Diksmuide. Vijf Braziliaanse medezusters, die in België waren voor de kapittelbijeenkomsten, woonden de viering bij. De Zwartzusters wilden dank zeggen om de goede vruchten die vanuit de Congregatie ontstaan zijn.

Kort na de pestepidemie van 1360 vestigden zich zusters in de nabijheid van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Brugge. Honderd jaar later, op 18 oktober 1461, werd de gemeenschap erkend door Rome en legden 25 vrouwen hun geloften af. De zusters leefden volgens de Regel van Augustinus en namen de liefdevolle zorg voor armen en zieken op zich. In het bijzonder verpleegden ze de slachtoffers van de opeenvolgende pestepidemieën.

Tijdens de Franse bezetting moesten de Zwartzusters hun klooster verlaten, maar in 1807 kwamen ze weer samen en vestigden zich op de Woensdagmarkt nr. 6. Dit bleef het hoofdklooster tot ze in 1988 het nieuwe huis "*Ter Castaegneboom*" op het Oosterlingenplein nr. 5 betrokken. In februari 1954 gingen de Zwartzusters van Diksmuide een fusie aan met de Zwartzusters van Brugge en droegen ze samen zorg voor de Polikliniek in Diksmuide.

In oktober 1954 werd de fusie verruimd met de Zwartzusters van Veurne. Eeuwenlang deden de zusters aan thuisverpleging tot ze in de twintigste eeuw ziekenhuizen en materniteiten oprichtten: het Sint-Franciscus Xaverusziekenhuis in Brugge, het H. Hartziekenhuis in Oostende, het Sint-Augustinusziekenhuis in Veurne en de materniteit en polikliniek in Diksmuide en in de tweede helft van die eeuw ook instellingen voor ouderenzorg, (woon- en zorgcentra en serviceflats in Oostende, Veurne en Diksmuide).

In 1966 vertrokken twee Zwartzusters naar Salvador da Bahia in Brazilië om er in de sloppenwijken te leven en te werken voor de armen en de verschoppelingen een inzet die gedragen wordt door gemeenschapsleven en gebed. Naast parochiewerk zijn de zusters er begaan met de situatie van de kinderen, de jongeren, de vrouwen en de gehandicapten.

Vanaf 1973 zijn Braziliaanse meisjes, die zich aangetrokken voelden door de levenswijze van de zusters, ingetreden in de Congregatie. De Zwartzusters dromen ervan de Augustijnse spiritualiteit door te geven aan bezielde mensen die op zoek zijn naar verdieping en zingeving en net als de zusters hun leven willen vorm geven, een van hart en een van ziel, op de weg die Jezus Christus wijst, in de geest van Augustinus, samen met allen die zich op dezelfde wijze aangesproken weten. *"Misschien voelen sommigen er wel wat voor om regelmatig samen te komen, zoals de FAN-groepen (Familia Augustiniana Nederland), of Fraternidade Agostiniana in Brazilië? Het kan inspirerend zijn om elkaar in een geest van vriendschap en gemeenschap te ontmoeten en tijd te nemen voor gebed en bezinning aan de hand van wat Augustinus gezegd en geschreven heeft over de Bijbel, om ook zo goede vruchten te kunnen voortbrengen."*

Op 30 oktober vieren de zusters in Brazilië ook 45 jaar Brazilië. Parabens, Proficiat!